

Н. І. Чорна

Бєляєв Олександр Романович

БЄЛЯЄВ Олександр Романович (Беляев Александр Романович; 04(16). 03. 1884, м. Смоленськ, РФ – 06. 01. 1942, м. Пушкін Ленінгр. обл., РФ) – російський письменник, один з основоположників радянської наукової фантастики. Закін. Демидов. юрид. ліцей у Ярославлі (1906). Розробляв гостросюжет. пригодн. роман («Остров погибших кораблей», Москва; Ленінград, 1927; «Человек-амфибия», Москва; Ленінград, 1928; укр. перекл. – Х., 1930; К., 1957; «Голова профессора Доуэля», Москва, 1926; укр. перекл. – К., 1957), соціально спрямов. сатир. памфлет з елементами гротеску («Человек, потерявший свое лицо»; «Властелин мира», Ленінград; «Продавец воздуха»; усі – 1929), робінзонаду («Мертвая голова», 1928; укр. перекл. – К., 1977), соц. утопію («Борьба в эфире», Москва; Ленінград, 1928). Серед відомих творів Б. – «Человек, нашедший свое лицо» (Тюмень, 1959; укр. перекл. – К., 1975), «Последний человек из Атлантиды» (Ленінград, 1986; укр. перекл. – «Небесний гість», К., 1963), «Стибок у ніщо» (К., 1969). Публіцист. нарис «Огни социализма, или Господин Уэллс во тьме» (1933) присвятив будівникам Дніпрогесу. У творах 30-х рр. зобразив наук.-тех. звершення недалекого майбутнього (романи «Лаборатория Дубльвэ», 1938; «Звезда КЭЦ», Владивосток, 1959). Роман «Ариэль» (1941) – спроба більш умовної, казкової фантастики. Автор наук.-крит. статей. 1929–31 жив у Києві. Укр. мовою вийшли перше і єдине за життя Б. видання роману «Чудесное око» (К., 1935), перше окреме видання роману «Зірка КЕЦ» (К., 1936). Опублікував рец. на роман В. Владка «Аргонавты Всесвіту» (1939). Написав сценарій «Коли погасне світло» (1940) для Одес. кіностудії худож. фільмів. Окремі твори Б. українською мовою перекладали В. Козаченко, Д. Прикордонний та ін.

Рекомендована література

1. Ляпунов Б. В. Александр Беляев: Критико-биограф. очерк. Москва, 1967.

Бібліографічний опис:

Беляєв Олександр Романович / Н. І. Чорна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-41718>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).